

۲۰۲۳/۰۳/۲۹

پوهنپار ماہ-جبین / مختصات افغانستان/ شعراء، هنرمندان

معرفی «محمد امین عندلیب» در قاموس کبیر افغانسان

پوهنپار ماہ-جبین عمر استاد پوهنهی ادبیات و علوم بشری پوهنتون هرات محمد امین متخلص به عندلیب پسر ارشد سردار غلام محمد خان طرزی و برادر بزرگ علامه محمود طرزی است. این شاعر توانا و سخنور فرهیخته در سال (1272 ق) در ولایت قندهار افغانستان پا به عرصه وجود گذاشت. او دارای استعداد فطری سرشاری بود. شعرش نغز و شیرین و کلامش فصیح و دلکش است. این سخنور جوانمرگ قندهار با خامی سن کلامش به پختگی رسیده بود. وی از رهروان تصوف و عرفان بوده و ارادت قابل ملاحظه بی به پدر خود داشت. پدرش را مربی جسمی و روحی خود می دانست. مرحوم طرزی نیز این فرزندش را بی نهایت دوست داشت و بسا اشعار پسر ارجمندش را تتبع کرده است.

طوری که می گوید:

تا به عشق تو مرا پیر دل استاد آمد

سبق زود گذشتن ز خودم یاد آمد

عندلیبی به سخن آمد و با طرزی گفت :

سخنم از اثر طبع خداداد آمد

عندلیب در سال (1292 ق) به عمر بیست سالهگی به اثر مریضی وبا - که در قندهار آمده بود- جان به جان آفرین سپرد.

از او دیوانی بجا مانده که حاوی انواع شعر می باشد و مثنوی ناتمام و رساله بی به نام «راز و نیاز» دارد.

دیوان اشعار محمد امین عندلیب در سال (1388 خ) به کوشش دکتور عبدالغفور آرزو و دکتور ننگیالی طرزی در افغانستان به زیور چاپ ارسته گردید. عندلیب در شعر پیروی از بیدل می نمود. به گفته عبدالغفور آرزو:

« اگر اندکی عمیق شویم و از این منظر آیینۀ عندلیب را در برابر بزرگ آیینۀ بیدل قرار دهیم، شاید بتوان گفت اغلب غزل‌های عندلیب بازتابی از غزل‌های بیدل است. » عندلیب به مسایل سیاسی نیز آگاهی داشت. وی مدتی هم گردانندهٔ سراج‌الاخبار بود. نمونهٔ کلام عندلیب:

از بس که دل ز جور تو سرگرم شیون است
در سینه‌ام به جای نفس، ناله خرمن است
از جوش اشک، دیدهٔ من گل به دامن است
و ز دود آه، سینهٔ من شعله خرمن است
فریادم از خیال رخت گل به سرزده‌ست
آهم ز یاد موی تو سنبل به دامن است
در انتظار وصل تماشای جلوه ات آیینه،
خانهٔ ست که حیرت-نشیمن است
پرواز رنگ جوهر تصویر بسلم
در خون‌تپیدنم رقم مشق گلشن است
مضمون نامه‌ام همه دیدار خواه تست
حرف جواب دل به کف پا نوشتن است
چون عندلیب، سیر بهارم به‌کار نیست
چشم ز عکس عارض او گل به دامن است

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ